

□ Научна саветница на Институту за хемију, технологију и металургију Драгана Ђорђевић, која је са сарадницима објавила у часопису "Scientific Reports - Nature" чланак о утицају истраживачких активности потенцијалног рудника литијума на животну средину у Западној Србији, изјавила је за Данас да је текст тог рада претрпео само исправке техничке природе.

Коментаришући одлуку уредништва овог светски признатог часописа које је одбацило захтев троје научника из Србије да се он повуче због велики броја недостатака, недоследно примењене научне методологије и манипулација чињеницама и референцама на основу којих аутори извлаче погрешне и научно неутемељене закључке, Ђорђевић каже да је часопис тражио исправке техничке природе, које су већ исправљене, пише Данас.

Професор Шумарског факултета у Београду **Ратко Ристић**, коаутор поменутог рада „Утицај истражних активности потенцијалног рудника литијума на животну средину у западној Србији“, такође је за Данас потврдио да је уредиштво тражило минималне корекције, али да суштина рада није такнута.

Тај пројекат представља парадигму неодговорног, недржавног и непатриотског поступања актуелне Владе која не ради у интересу сопственог народа, него у интересу мултнационалне корпорације

„Закључак рада је да је пројекат „Јадар“ јако опасан по животну средину, јер је већ у фази истраживања јасно да ће бити угрожени биодиверзитет и најквалитетније подземне воде Подрина, да су предвиђене депоније сталан извор великог ризика од цурена токсичних и канцерогених материја и да све то има јако велики утицај на локално становништво. Тај пројекат представља парадигму неодговорног, недржавног и непатриотског поступања актуелне Владе која не ради у интересу сопственог народа, него у интересу мултнационалне корпорације. Зашто је тако, покажаће време“, каже Ристић.

Драгана Ђорђевић појашњава да су рад писали више од две године и да је било потребно доста времена да се прикупе и обраде подаци, што је морало да буде поткрепљено признатим научним методама.

Ми смо у тренутку писања рада користили податке који су нам били на располагању. Они су у међувремену мењали податке и то су искористили да кажу како ми лажемо и да није онај податак него овај. На 17 страна смо написали одговор и послали уреднику који нас је обавестио да су потребне мање техничке корекције, што смо и исправили

„У свом том галиматијасу смо читали и литературу компаније Рио Тинто да видимо шта ће радити, колико ће прерађивати, које ће производе добијати, колика површина земље ће бити уништена... Читајући њихову документацију уочили смо да у различитим документима фигурирају различити подаци. Ми смо у тренутку писања рада користили податке који су нам били на располагању. Они су у међувремену мењали податке и то су искористили да кажу како ми лажемо и да није онај податак него овај. На 17 страна смо написали одговор и послали уреднику који нас је обавестио да су потребне мање техничке корекције, што смо и исправили“, каже Ђорђевић.

Подсећа да је рад прошао строгу међународну рецензију пре него што је публикован у Сциентифиц Репортс-у.

„Имали смо три рецензента и све време један каже „одлично“, други каже „честитам ауторима“, а трећи има силне примедбе. Претпостављамо да је, због тога што смо именовали компанију Рио Тинто, часопис ради равноправности слао неке и из те компаније на гледање, и тај трећи рецензент је стално износио нове примедбе, на које смо одговарали. Када је и пети пут упутио примедбе, а ми одговорили, уредник је рекао „сада је доста, ви сте увек коректно одговарали, рад се прихвата“ и тако је публикован“, каже Ђорђевић.

Саговорници Данаса су се осврнули и на тврдње да су платили да овај научни рад буде објављен.

„Наш рад би свакако био објављен, а ми смо платили да би био „опен аццес“, да свако на свету може да се конектује и гледа тај рад. Дакле, платили смо да то буде доступно заинтересованој светској јавности бесплатно, иначе се присуп плаћа 35 до 49 долара или евра. Платили смо јер немамо шта да кријемо и апсолутно смо

уверени у исправност свега што смо тамо рекли“, указује Ристић.

Коментаришући изјаву председника Србије Александар Вучића да верује нашим стручњацима, али да није видео експерте који мисле другачије, наш саговорник каже да Вучић има једну врсту презира према српској научној заједници и користи је једино кад му треба за дневно политичке циљеве.

„Ако имате ставове САНУ, Одбора за заштиту животне средине Универзитета у Београду, Академије инжењерских наука Србије, који су негативни по питању реализације пројекта „Јадар“, јасно је да Вучић суштински не цени српску научну заједницу. Недавно је поновљен став Биолошког факултета, они су се веома јасно одредили према томе и имали сте оставку управе ЕТФ-а јер су чланови Наставно-научног већа доминантном већином били против пројекта, а управа је дала оставку плашећи се последица и притисака“, истиче Ристић, уз опаску да би Вучић требало да објасни како му то сад треба научна заједница, а не треба му Научни савет ЕПС-а који је укинута.

Ристић каже да је крајње време да научна јавност направи дистинкцију између оних који раде у интересу земље и сопственог народа на бази академске честитости и чињеница, и од оних који, нажалост, имају титуле, а представљају плаћенике мултинационалне корпорације

Ристић каже да је крајње време да научна јавност направи дистинкцију између оних који раде у интересу земље и сопственог народа на бази академске честитости и чињеница, и од оних који, нажалост, имају титуле, а представљају плаћенике мултинационалне корпорације.

На питање шта очекује од рада радних група које је формирало Министарство науке са намером да се баве анализом пројекта „Јадар“, Ристић одговара да не очекује ништа.

„Они ће одабрати људе који ће бити у функцији реализације пројекта и претпостављам да ће то бити нови круг притисака на факултете. Биће манипулација, а факултети који су привржени власти, поготово декани који подржавају Вучића и СНС одабраће оне који ће заступати став да је пројект добар и да га треба прихватити“, сматра Ристић.

(Данас-Н1)